

Täysistunto

Tiistai 9.5.2023 klo 13.59—15.17

5. Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulain 67 §:n 1 momentin ja 137 §:n 1 momentin muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2023 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 1/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Petteri Orpo: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 1/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Aloitetaan yleiskeskustelu. Valiokunnan puheenjohtaja Holopainen, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

15.03 **Hanna Holopainen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on luonnonsuojelulaki, johon on tehty teknisluonteisia korjauksia. Uuden luonnonsuojelulain siirtymäsäännökseen lisätään maininta kolmen luonnonsuojelualueen perustamista koskevan asetuksen jäämisestä voimaan voimassa olevan luonnonsuojelulain kumoutuessa. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan yhtä aikaa uuden luonnonsuojelulain kanssa, 1. kesäkuuta 2023. Luonnonsuojelulain 137 §:n 1 momentin siirtymäsäännöksestä erheessä pois jääneet asetukset kumoutuvat luonnonsuojelulain tullessa voimaan, ja mikäli muutosta lakiin ei tehtäisi, kyseisiä luonnonsuojelualueita koskevat asetukset olisi annettava uudelleen. Lisäksi eduskuntakäsittelyssä luonnonsuojelulaista uhanalaisia luontotyyppisiä koskevan säännöksen poistamisen johdosta luonnonsuojelulain 67 §:ssä oleva viittaus tässä luvussa tarkoitettuihin uhanalaisiin luontotyypeihin olisi vailla viittauksen kohdetta.

Arvoisa puhemies! Uusi luonnonsuojelulaki on yksi tärkeimmistä keinoista turvata Suomen luonnon monimuotoisuutta ja sinänsä merkittävä saavutus. Suomen lajeista joka yhdeksäs ja luontotyypeistä lähes puolet on uhanalaisia. Viime vuonna hyväksytty luonnonsuojelulaki oli vasta toinen laajempi luonnonsuojelulain päivitys Suomen itsenäisyyden aikana. Alkuperäinen luonnonsuojelulaki täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Luontokato eli maapallon kasvi- ja eläinlajien katoaminen uhkaa myös ihmisten terveyttä. Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen vaikuttaa ruuantuotantoon ja puhtaan veden saatavuuteen. Viime vuonna hyväksytyssä luonnonsuojelulaissa esimerkiksi vahvistettiin tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojelua, säädettiin vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta ja Suomen Luontopaneelin roolista. Myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen kirjattiin lain tavoitteisiin, ja lisäksi malminetsintä kiellettiin kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa ja sen edellytyksiä tiukennettiin valtion muilla suojelualueilla. Tänä on käsittelyssä teknisluonteiset korjaukset, jotka äsken mainitsin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2023 vp

Valiokunnan mietintö luonnonsuojelulain 67 §:n 1 momentin ja 137 §:n 1 momentin muuttamisesta on yksimielinen. Esityksen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja kannatettavana sekä puoltaa siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä vähäisin teknisin muutoksin.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Elo.

15.06 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos ympäristövaliokunnan puheenjohtajalle Hanna Holopaiselle mietinnön esittelystä. Hyvä, että nämä luonnonsuojelulain korjaukset saatiin ripeästi tehtyä. Vaikka tämä hallituksen esitys on luonteeltaan tekninen, on asia erittäin tärkeä. Luonnonsuojelulain kokonaisuudistus, joka saatiin viime kaudella maaliin, oli valtavan suuri työ.

Luontokadon pysäyttämällä on kiire. Suomen lajeista todellakin joka yhdeksäs ja luontotyypeistä lähes puolet on uhanalaisia. Luontokato ja kuudes sukupuuttoaalto tapahtuvat koko ajan kiihtyvällä tahdilla myös meillä Suomessa. Luonnonsuojelulla suojemme erityisesti sitä, mikä Suomen luonnossa on kaikkein arvokkainta: uhanalaisia lajeja ja luontotyypppejä. Uhanalaisten luontotyyppien määrittäminen luonnonsuojelulaissa olisi selkeyttänyt lain soveltamista, mutta tiedämme ilman tätä määrittelyäkin niiden uhanalaisuuden. Luonto ei erota vaalikausien vaihtumista, mutta harjoitetun politiikan vaikutukset näkyvät konkreettisesti luonnossa. Olemme sitoutuneet luontokadon pysäyttämiseen vuoteen 2030 mennessä. Se edellyttää viime kaudella käynnistetyn työn määrätietoisuutta jatkamista.

Arvoisa puhemies! Luonnonsuojelulain saaminen maaliin oli Suomen luonnon kannalta merkittävä edistysaskel. Luonnonsuojelulaki ei kuitenkaan yksinään riitä luontokadon pysäyttämiseen Suomessa. Luonnonsuojelulain suojele kohdistuu niihin eliölajeihin ja luontotyypppeihin, jotka ovat jo uhanalaisia. Sen lisäksi meidän on pystyttävä vaalimaan ja vahvistamaan kokonaisia ekosysteemejä, jotta luonnon köyhtyminen saadaan pysäytettyä. Siksi asiantuntijat ovat suosittaneet Suomeen ilmastolakia vastaavaa uutta, kattavaa luontolakia, joka ohjaisi ottamaan luonnon huomioon yhteiskunnan kaikessa toiminnassa. Luontolaki toimisi ilmastolain tapaan puitelakina, johon kirjattaisiin konkreettinen tavoite luonnon monimuotoisuuden hupenemisen pysäyttämiseksi. Tämänkaltaisen luontolaki tarjoaisi myös kansalaisille ja yrityksille ennakoitavuutta ja avoimuutta, jota ne tarvitsevat vastuullisuuden osoittamiseksi ja muutoksen toteuttamiseksi omassa toiminnassaan. Tarvitsemme luontolakia varmistamaan, että onnistumme pysäyttämään luontokadon kansainvälisten sitoumustemme mukaisesti vuoteen 2030 mennessä. Tämä painokkaana viestinä Säätytalolle hallitusohjelmaneuvoitteluihin.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Koskela, Minja.

15.09 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Kuten täällä salissa lähetekeskustelussa huhtikuun lopussa monissa hyvissä puheenvuoroissa kuultiin, luonnonsuojelulain uudistaminen on erittäin keskeinen toimenpide luontokadon pysäyttämisen näkökulmasta. Aiempi laki on vuodelta 1997, ja nyt vuonna 2023 ymmärrämme, että nykyisen kaltaisella toiminnalla tulemme tuhoamaan ympäristöä, luontoa, ilmastoa ja muita lajeja peruuttamattomalla tavalla. Meillä on valtava määrä asiantuntijatietoa luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi sekä luontokadon ja ilmaston kuumenemisen pysäyttämiseksi. Luonnonsuojelu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 6/2023 vp

laki auttaa näissä elintärkeissä toimissa, ja haluan kiittää ympäristövaliokuntaa myönteisestä mietinnöstä.

Arvoisa puhemies! Luonnon- ja ilmastonsuojelu tulisi valtavirtaistaa kaikkeen päätöksentekoon. Se on luonnon ja se on Suomen etu. Mikäli emme toteuta sääntelyä ja vihreitä investointeja niillä aloilla, jotka saastuttavat nyt eniten, tulemme jäämään kansainvälisestä kehityksestä jälkeen ja syömään kestävä kasvun edellytyksiä. Meidän on ohjattava rakentamista kestävämmäksi esimerkiksi edellyttämällä kierrätysmateriaalien käyttöä ja purkumateriaalien kierrätystä. Meidän on investoitava kiertotalouteen ja ekologisesti kestäväan teollisuuteen. Muussa tapauksessa tulemme aiheuttamaan mittavaa haittaa tulevaisuuden sukupolville, luonnolle ja ilmastolle. Se olisi karhunpalvelus myös työllisyydelle, elinkeinoille ja kilpailukyvyille. Esimerkiksi Pohjois-Ruotsissa on synnytetty runsaasti uusia työpaikkoja nimenomaan vihreän teollisuuspolitiikan seurauksena. Arvoisa puhemies, myös Suomessa paras kasvun näkymä on nimenomaan uusissa vihreän teollisuuden työpaikoissa tuulivoimasta akkuihin ja vetyyn.

Luonnonsuojelulaki on yksi instrumentti luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi. Rauhoittamalla luonnolle riittävän pinta-alan turvaamme ihmiskäytössä olevan alan terveyden ja tuottavuuden. Luonnon suojeleminen on yksi keino varmistaa, että luonnonvarojen käyttö saadaan kestäväksi ja ilmastotavoitteisiin panostetaan tosiasiallisesti. Meidän on laskettava luonnonvarojen kulutusta, vähennettävä päästöjä ja aktiivisesti ohjattava teollisuutta siirtymässä kohti ekologista kestävyyttä. Toisin sanoen luontokadon ja ilmaston kuumenemisen pysäyttämiseen kytkeytyvät vihreät investoinnit edellyttävät aktiivista finanssipolitiikkaa ja kestäviä investointeja. Kaikki tämä on huonosti yhteensovitettavissa rajujen leikkausten kanssa, jotka pahimmillaan romuttavat Suomen kilpailukyvyn tilanteessa, jossa vihreät investoinnit mahdollistaisivat myös Suomen talouden kestävä kehitystä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan siteerata Juha Kauppista, joka kirjoittaa Monimuotoisuus-teoksessaan näin: ”Mutta luonto kokonaisuudessaan on paikka, joka ruokkii erilaisuutta, erilaisia elämänmuotoja. Tästä monimuotoisuudesta koostuvien ekosysteemien varassa elää maapallolla myös ihminen.”

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 1/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.